

In the preparation of the future educator it appears the space in which develops social activity of the personality, subject-subject interaction, a system of value orientations. Therefore, it is a practice-oriented approach that was chosen as the most productive in solving the problem of assimilation and appropriation by the students of ethno-cultural values. A practice-oriented approach we consider as an active form of organization of professional training of the future teachers, which is used in theoretical and practical training components and is implemented in the process of active students practice in preschool.

Work with students was carried out in the process of studying the discipline "Preschool education". A practice-oriented approach was implemented using the model that includes the target, content and technological components. The target component defines the direction of the educational work on familiarizing students with ethno-cultural values and national traditions. Contextual components built with regard of knowledge and skills of students acquired during the study of theoretic-methodological basis of professional disciplines. Technology component included implementation of forms and methods of interaction between the student and the child of preschool age.

A practice-oriented approach contributed to the students' awareness of the essence of ethno-pedagogic achievements, gain experience of teaching and upbringing of preschool children.

Key words: *practice-oriented approach, ethno-pedagogical approach, value orientation.*

УДК 378.011.3-051:78

Лариса Кожевнікова

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

МУЗИЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглядається музично-просвітницька діяльність як атрибут духовної культури й водночас феномен професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Уточнено зміст поняття «музично-просвітницька діяльність» та розкрито сутнісні структурні компоненти підготовки майбутнього фахівця до означеної діяльності. Акцентується увага на тому, що сумісна музично-просвітницька діяльність створює, реалізує, збагачує, розкриває музично-творчий потенціал її учасників.

Ключові слова: *професійна підготовка, музично-просвітницька діяльність, структурні компоненти,*

Постановка проблеми. У сучасних умовах динамізму соціокультурного функціонування музичного мистецтва, надмірного впливу музики масових жанрів спостерігається відторгнення молоді від «висот музичної культури, для засвоєння яких необхідні певні духовні зусилля» [4, 330]. Однією з причин ситуації, що склалася у сфері музичного життя, є наявність глибокої соціальної суперечності між могутнім виховним потенціалом мистецтва та якістю роботи щодо поширення скарбів художньої культури. Зважаючи на це, вагомим значенням набуває підготовка кваліфікованих спеціалістів, покликаних здійснювати музично-просвітницьку роботу, поширювати

високохудожні зразки мистецтва, активно впливати на формування музично-естетичного досвіду учнівської молоді.

Значущість музично-просвітницької діяльності як атрибута духовної культури й водночас феномена професійної підготовки майбутніх учителів зумовлюється необхідністю культуротворчого розвитку особистості студента, розширення його кругозору, ерудиції, формування вибіркового ставлення до явищ мистецького життя. При цьому неухильно зростає роль особистісних професійно значущих якостей, переконань майбутнього вчителя, які разом із сукупними знаннями, уміннями, навичками уособлюють гідного носія музичної культури. Тому музично-просвітницька діяльність є однією з головних складових професійного та духовного становлення майбутнього вчителя і важливою ланкою навчально-виховного процесу сучасної національної школи.

Аналіз актуальних досліджень. Питання фахової підготовки майбутнього вчителя музики досліджувались О. Апраксіною, Л. Арчажніковою, М. Карауловським, Г. Падалкою, О. Рудницькою, О. Щолоковою та ін.

Значним внеском у теорію та практику підготовки майбутніх учителів до організації музично-просвітницької діяльності стали праці, які розкривають специфіку усної пропаганди як педагогічного процесу та її особливості й закономірності (В. Андрєєв, Б. Бадмаєв, Л. Жарков, М. Зеленський, І. Зимняя, В. Петрушин та ін.).

Навчально-методичний аспект підготовки пропагандистських кадрів знайшов досить повне висвітлення в публікаціях Л. Введенської, С. Козлякова та ін. Специфіка підготовки майбутніх учителів до музично-пропагандистської діяльності розглядається в дослідженнях І. Полякової, О. Халікової, Е. Скуратової.

У численних працях висвітлено різні аспекти феномена музично-просвітницької діяльності: вагомість музики як засобу художнього спілкування з аудиторією (М. Каган), розвиток ораторської майстерності (Є. Ножин, Н. Бабич), особливості проведення позакласної музично-виховної роботи у школі (Л. Дмитрієва, Н. Черноіваненко та ін.).

Метою статті є розкриття просвітницької спрямованості музично-педагогічної освіти, вирізнення структурних компонентів підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до музично-просвітницької діяльності.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз наукової літератури з психології, педагогіки, музичної педагогіки.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи питання просвітницької підготовки студента в умовах вищої педагогічної освіти, необхідно звернути увагу на просвітницьку спрямованість, яка є невід'ємним чинником становлення фахівця. Т. Евсеєва розкриває музичне просвітництво як «мистецтво розповсюдження, передачі знань про музику,

виховання людини засобами музики» [1, 2]. Оскільки в умовах педвузу, музичне просвітництво адресується студенту і «через нього» – школяру, то, на думку автора, і ми цілком з нею погоджуємося, більш конкретним буде визначення цієї сфери як «музично-педагогічне просвітництво». Музично-педагогічне просвітництво як вид педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва включає: просвітницьку спрямованість усієї системи знань та вмінь; усвідомленість у необхідності інтегрованих знань і оцінюванні результатів навчання; потребу в актуалізації навчального досвіду та педагогічної діяльності тощо.

Окремої уваги в ракурсі означеної проблеми потребує визначення музично-пропагандистської діяльності, яка в умовах музично-педагогічної освіти, визначається І. Поляковою як свідома, активна й цілеспрямована взаємодія між пропагандистом як суб'єктом пропаганди і аудиторією як об'єктом пропаганди. Учитель, як пропагандист музичного мистецтва, переконано спрямовує свої зусилля «на розповсюдження музичних знань з метою формування у школярів естетичних ідеалів і високих художніх смаків» [5, 11]. Суттєвою відмінністю між «пропагандою» і «просвітництвом» є самостійний вибір особистості у виборі та сприйнятті інформації. Тому, у визначенні поняття «музично-просвітницька діяльність» ми схильні взяти за основу думку І. Полякової щодо свідомої, активної, цілеспрямованої взаємодії між пропагандистом і аудиторією, але акцентувати при цьому вільний вибір особистості в залученні до музичних цінностей. Вищевказані підходи до визначення змісту музично-просвітницької діяльності дають підстави розглядати її як невід'ємну складову соціокультурного процесу та виду педагогічної діяльності, що потребує цілеспрямованості й організованості.

Виходячи із загальноприйнятих визначень діяльності та її компонентів (О. Леонт'єв, В. Зінченко, С. Рубінштейн та ін.), а також із поглядів на музичне просвітництво сучасних дослідників (Т. Евсеєвої, С. Пашенко, І. Петрової, І. Полякової та ін.) ми вважаємо, що музично-просвітницька діяльність (у подальшому – МПД) – це процес свідомої, активної й цілеспрямованої взаємодії між просвітником як суб'єктом просвітництва й аудиторією як об'єктом просвітництва, котрий зумовлюється самостійною позицією індивіда у виборі музичних цінностей і спрямований на поширення музично-естетичних знань із метою активізації духовного розвитку особистості.

Основними функціями музично-просвітницької діяльності є:

- комунікативна, що передбачає діалогічне контактування з мистецтвом, потяг до обміну думками, враженнями, судженнями, переживаннями;

- когнітивна, яка обумовлюється високим обсягом засвоєних мистецьких знань, широким мистецьким кругозором, ерудицією;

- креативна, що детермінована потребою в перетворенні дійсності, в умінні аналітичного й інтуїтивного мислення, у здатності й потягу до творчості, саморозвитку;

- рекреаційна як спрямованість на оздоровлення, на відновлення психічних та фізичних сил особистості;

- духовна, що передбачає розвиток духовних потреб у пізнанні й самопізнанні, високий рівень свідомості, естетичного світогляду, національної самосвідомості, зорієнтованість на загальнолюдські цінності, кращі зразки національної й світової культури.

Розглянуті елементи діяльності, а також урахування наведених функцій музично-просвітницької діяльності дає підстави виділити таку структуру означеного феномена: мотиваційний, змістовий, операційний та контрольний-оцінний компоненти.

Дані компоненти розкривають взаємопов'язані рівні внутрішньої регуляції музично-просвітницької діяльності.

Виділення мотиваційного компоненту музично-просвітницької діяльності ґрунтується на тому, що потреби та інтереси майбутнього вчителя в даній діяльності зумовлюють необхідність її існування. Метою музично-просвітницької діяльності є формування в майбутнього вчителя просвітницької спрямованості, тобто зацікавленості в застосуванні своїх знань, досвіду, здібностей в означеній діяльності. У процесі формування просвітницької спрямованості майбутнього вчителя вагомим значенням набуває пізнавальний інтерес. Він передбачає активне, цілеспрямоване ставлення до навчання, самоосвіти, до пізнання процесу в дії, до обміну думками, враженнями; формує погляди й переконання, що визначають світоглядні позиції майбутнього вчителя – просвітителя. Все це надає даному процесу просвітницький характер і вирізняє просвітницький інтерес, що уособлює певний емоційний, психологічний, ідейний, моральний настрій, стан людини, її творче перетворююче ставлення до світу, її зацікавленість у тому, щоб впливати на оточуюче середовище відповідно до тих чи інших здібностей.

Зазначимо, що потреба первинна щодо інтересу, оскільки вона визначає «глибинний стан людини в певному середовищі» [8, 118]. Якщо просвітницький інтерес вирізняє в першу чергу спрямованість думок, то потреба – вибірковість бажань, пристрастей [7, 302].

Спільним між просвітницьким інтересом та потребами є те, що вони реалізуються в пізнавальній діяльності й виступають детермінантами збуджуючих сил у практичній музично-просвітницькій діяльності вчителя.

Оскільки МПД ґрунтується на пізнанні, то потреба в усебічному розширенні знань із музичного мистецтва виступає духовно-теоретичною, практичною основою даної діяльності.

«Опредмечена» потреба (за О. М. Леонтьєвим) називається мотивом.

Формування просвітницької спрямованості майбутнього вчителя передбачає наявність низки мотивів. Згідно класифікації О. Леонтьєва, Б. Бадмаєва та І. Зимньої, такими спонукальними мотивами проведення музично-просвітницьких заходів можуть виступати групи мотивів, що відповідають за потреби соціального, морального, інтелектуального та емоційного плану: а) мотиви соціального спрямування пов'язані з інтересами, цілями суспільства в цілому; певної соціальної групи й майбутнього вчителя як члена суспільства і даної соціальної групи; б) мотиви моральні – вирізняють почуття обов'язку, совісті майбутнього вчителя; в) мотиви інтелектуального (пізнавального) напрямку визначають спрямованість особистості до поповнення знань, розширення кругозору; г) мотиви емоційного плану орієнтують на задоволення естетичної потреби, на самоствердження особистості. Слід наголосити, що особиста зацікавленість, потяг до праці в органічному зв'язку з високим рівнем суспільного обов'язку є найбільш продуктивним поєднанням компонентів просвітницької спрямованості.

Таким чином, мотив – це внутрішній стан особистості, який через відповідні потреби й інтереси спонукає майбутнього вчителя до просвітницької активності. Мотиваційний компонент МПД майбутнього вчителя виступає як усвідомлення необхідності формування просвітницької спрямованості, що передбачає готовність і переконаність у соціальній, професійній значущості даної діяльності в духовному розвитку підростаючого покоління.

Мотиваційний компонент музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя нерозривно пов'язаний зі змістовим. Сформовані теоретичні знання поглиблюють просвітницький інтерес, потреби, оскільки без елементарного запасу знань не може виникнути інтерес до естетично значущих предметів і явищ, і тому не виникає постійна й систематична потреба в їх спогляданні.

Змістовий компонент МПД майбутнього вчителя містить у собі музичні, психолого-педагогічні, загальнохудожні знання, просвітницько-методичні (тобто знання особливостей і способів передачі просвітницької інформації) та передбачає обізнаність у предметах суспільного циклу (Історія України, Філософія, Етика тощо).

Необхідність ґрунтовних знань із музичних дисциплін (теорії та історії музики, гармонії, аналізу музичних форм, методики музичного виховання) зумовлена самим предметом просвітництва – музичним мистецтвом. Складність соціокультурної ситуації, на думку науковців, пояснюється великою кількістю потенційних споживачів музики, «які не особливо стурбовані підвищенням своєї музичної культури й задовольняють свої

музично-естетичні потреби музикою невисокої, м'яко кажучи, художньої якості» [4, 330]. Тому значно зростає роль майбутнього вчителя-вихователя, просвітника, оскільки від його глибоких знань, від сформованої особистої системи музичних цінностей значною мірою залежатиме рівень музично-естетичного розвитку вихованців, а, отже, й духовна культура суспільства в цілому.

Нинішній етап оновлення освіти особливо вирізняє просвітницькі тенденції, які пов'язані з широкою професійно-художньою підготовкою майбутніх учителів музичного мистецтва. Тому опанування майбутнім учителем-просвітиком музичними знаннями в комплексному поєднанні із суміжними видами мистецтва (література, образотворче мистецтво тощо), які ведуть до розширення мистецького кругозору, підвищення культурно-освітнього рівня, повністю відповідає культурологічній спрямованості педагогічної освіти. «Потрібно навчити вчителя аналізувати різноманітні явища художньої культури, виявляти загальні закономірності розвитку музики і літератури, музики і образотворчого мистецтва, виокремлюючи при цьому проблеми, що пов'язані з тематизмом ... шкільної програми з музики» [6, 27].

Таким чином, об'єм музичних знань, що доповнюється знаннями суміжних видів мистецтв, сприяє професійній орієнтованості й художньо-естетичній освіченості, що є важливим показником готовності майбутнього вчителя до здійснення МПД.

Операційний компонент МПД майбутнього вчителя включає вміння, навички особистості, а також засоби, форми, методи проведення музично-просвітницьких заходів.

Під музично-просвітницькими вміннями вчителя ми розуміємо здатність до успішного розповсюдження музично-естетичних ідей, мистецьких знань, понять із метою активізації емоційно-творчої уяви, асоціативного мислення, творчої діяльності учнів початкових класів (їх батьків, громадськості).

До даного компоненту МПД майбутнього вчителя належить особистісна виконавська культура, тобто вміння виступати перед шкільною аудиторією в ролі виконавця і лектора – інтерпретатора музичних творів. Як відомо, вибір музичних творів характеризує рівень художньо-естетичного розвитку майбутнього вчителя, широту мистецького кругозору, естетичні уподобання. Тому професійне володіння грою на музичних інструментах, безпосередня виразна ілюстрація музичних творів, емоційність її впливу на аудиторію забезпечує можливість пропагування кращих цінностей музичного мистецтва в процесі проведення музично-просвітницьких заходів.

Крім того, у музичній інтерпретації твору неабияке значення мають уміння вербального естетичного ставлення майбутнього вчителя до

музики. Необхідність словесного ставлення просвітника до музики передбачає вміння вільного володіння мистецтвознавчою термінологією, лексичним багатством, правильного використання критичної літератури, точного і гнучкого аналізу образної структури музичного твору тощо. Означені вміння допомагають майбутньому вчителю дати аргументовану оцінку музичних явищ і переконати слухачів у правильності своєї позиції під час просвітницького повідомлення.

Згідно з комунікативним завданням, що стоять перед лектором у процесі спілкування з аудиторією, МПД майбутнього вчителя містить 2 фази: докомунікативну (підготовчу) і комунікативну (виступ).

Докомунікативний етап проведення музично-просвітницьких заходів передбачає володіння такими вміннями:

- написання плану-конспекту музично-просвітницького заходу;
- відбору матеріалу;
- виділення основного змісту музично-просвітницького повідомлення;
- логічної побудови матеріалу;
- правильного співвіднесення узагальненого, теоретичного, наочно-ілюстративного, фактичного матеріалу;
- визначення художньо-освітнього, вікового рівня аудиторії слухачів.

Комунікативний етап музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя передбачає вміння:

- переносу письмової розробки музично-просвітницького повідомлення на усне мовлення;
- говорити, тобто правильно й чітко, з врахуванням аудиторії передавати свою думку;
- організовувати увагу слухачів;
- слідувати одночасно за собою, за логікою власного повідомлення, володіти залом, часом;
- оперативно реагувати на зміни, які відбуваються в процесі спілкування з аудиторією;
- переконувати, активно впливати на слухачів;
- установлювати емоційне та «інтелектуальне співпереживання» з аудиторією;
- вести монолог, діалог;
- моделювати ситуації спілкування з різними колективами.

Безпосереднє відношення до структури операційного компоненту має спілкування, що обумовлюється специфікою музично-просвітницької діяльності і є основою організації педагогічного просвітницького впливу. Спілкування виявляється в педагогічній діяльності через педагогічний стиль, педагогічну техніку, педагогічний такт, образно-емоційне мовлення.

Стиль учителя проявляється через його соціально-психологічні особливості, що обумовлюють тип педагога авторитарного, демократичного, ліберального напрямів.

Педагогічна техніка вчителя музичного мистецтва залежить від стилю відносин із учнівською аудиторією. Сюди входить підготовка та темп проведення музично-просвітницької діяльності, техніка коректування шкільної дисципліни, використання педагогічних принципів, методів просвітницької роботи з дітьми. Педагогічний такт характеризується вибірковістю підходів до здійснення музично-просвітницьких заходів, установами відповідного тону, стилю спілкування з учнівською аудиторією.

Одним із головних засобів просвітницької діяльності вчителя є слово. Володіння основами ораторського мистецтва – необхідна умова цілеспрямованого впливу на учнів.

Серед методів музично-просвітницької діяльності як педагогічного процесу слід визначити такі:

- частково-пошукові методи, які спрямовані на забезпечення активності особистості, на формування навичок та вмінь, необхідних для самостійного аналізу явищ музичного мистецтва;
- мотиваційно-стимулювальні методи – відображають стимулювальний вплив на розвиток в учнів мотивації сприйняття, пізнання мистецтва в музично-просвітницькому процесі;
- перетворювальні методи – спрямовані на перетворення музично-просвітницької діяльності у творчу.

Зазначимо, що успішне оволодіння знаннями, уміннями, навичками музично-просвітницької діяльності залежить від просвітницьких здібностей майбутнього вчителя. Серед них доречно відмітити ті, які сприяють не лише пізнанню (сприйняття, запам'ятовування, усвідомлення) музичної інформації, але й спонукають до самопізнання себе як особистості, до визначення свого ставлення до тих чи інших висновків, оцінок музичних явищ. Саме мистецтво, що зумовлює предметну характеристику МПД, є фактором самопізнання, самооцінки й самовиховання, які характеризують у структурі музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя контрольньо-оцінний компонент.

Проблема самооцінки є достатньо розробленою науковцями. Ставлення індивіда до свого «Я», тобто самооцінка тлумачиться як форма теоретичної діяльності розвиненої людини, що спрямована на усвідомлення власних психічних актів та розкриває специфіку її внутрішнього світу загалом.

Самооцінка акумулює знання майбутнього вчителя про себе й дозволяє відповідати на запитання: «Що Я маю?», «Чим Я володію?», «Що це значить для майбутньої діяльності?» [2, 99–100].

Результативність виконання будь-яких творчих завдань залежить саме від типу особистісного ставлення до діяльності, що здійснюється, від

організованості й усвідомлення пошуку в процесі прийняття рішення. Позитивна «Я-концепція» педагога-просвітителя, на відміну від негативної «Я-концепції» забезпечує вищий рівень знань вихованців [4, 333]. З цього випливає, що спрямованість та зміст самооцінки дозволяє розглядати її як психологічну передумову досягнення майбутнім учителем найбільшої ефективності МПД. Загально визнаним критерієм самооцінки є зіставлення себе з усвідомленим ідеалом, порівняння себе з іншими. Крім того, пізнання індивідом іншого не тільки випереджає пізнання самого себе, але й слугує основною опорою для нього.

Відтак, порівнюючи себе з іншими, переносячи чужі якості на себе, майбутній учитель у процесі МПД приходять до усвідомлення своїх дій, учинків, особистісних якостей характеру.

Слід підкреслити, що розвиток самооцінки майбутнього вчителя, відносно характеру його дій, поведінки, властивостей у процесі МПД важливий вплив здійснює соціальне середовище, тобто певне коло людей.

У науковій літературі з питань самооцінки визначено 3 її форми: адекватна, висока, низька. У залежності від своєї форми самооцінка може стимулювати особу до подальшої активності дії або навпаки, гальмувати прагнення людини до розвитку свого потенціалу, породжувати невпевненість у власних можливостях.

Етапами її формування в учителя-просвітника є:

- а) упевненість пропагандиста в цінності повідомлення для аудиторії;
- б) структурування повідомлення (опис, оцінка);
- в) розповсюдження, що сприяє змінам ціннісної орієнтації слухача або зміцненню його власної позиції, яка відповідає суспільним нормам та інтересам.

Таким чином, самооцінка майбутнього вчителя в процесі музично-просвітницької діяльності складається за допомогою таких заходів, як самопізнання, саморегулювання.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, досліджуючи проблему структурної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до музично-просвітницької діяльності, ми дійшли таких висновків: музично-просвітницька діяльність розглядається як педагогічна діяльність, що передбачає розповсюдження знань про музику й спрямовується на виховання гуманістичних ідеалів, збагачення музично-естетичної ерудованості вихованців, розкриття їх творчого потенціалу; мотиваційний, змістовий, операційний та контрольний-оцінний компоненти в сукупності репрезентують структуру підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до музично-просвітницької діяльності. Подальшого наукового дослідження потребують етапи формування музично-просвітницьких умінь та навичок у майбутніх учителів музичного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Евсеева Т. Вопросы просветительства в вузовском музыкально-педагогическом образовании / Т. Евсеева. – М. : МГОПИ, 1993. – 12 с.
2. Зарецкий В. К. Рефлексивно-личностный аспект решения творческих задач / В. К. Зарецкий, И. Н. Семенов, С. Ю. Степанов // Вопросы психологи. – М. : Рос. Акад. образ, 1980. – № 5. – 112–117.
3. Леонтьев А. Психологические особенности деятельности лектора / А. Леонтьев. – М. : Знание, 1981. – 80 с.
4. Петрушин В. Музыкальная психология : учебное пособие для студентов средних и высших учебных заведений / В. Петрушин. – Москва : Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 1997. – Изд. 2-е, испр. и доп. – 384 с.
5. Полякова И. А. Повышение эффективности подготовки студентов пед. институтов к музыкально-пропагандистской деятельности : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Полякова Ирина Александровна. – К., 1991. – 305 с.
6. Рапацкая Л. Спецкурс «Проблемы современной худ. культуры» на муз.-пед. фак-те / Л. Рапацкая // Музыка в школе. – М., 1994. – № 3. – С. 27–31.
7. Рубинштейн С. Бытие и сознание : О месте психического во всеобщей взаимосвязи явлений материального мира / С. Рубинштейн. – М. : Академия наук СССР, 1957. – 328 с.
8. Рябов В. Наш духовный мир / В. Рябов. – Л. : Лениздат, 1987. – 158 с.

РЕЗЮМЕ

Кожевникова Л. Музыкально-просветительская деятельность в контексте подготовки будущих учителей музыкального искусства.

В статье рассматривается музыкально-просветительская деятельность как атрибут духовной культуры и одновременно феномен профессиональной подготовки будущего учителя музыкального искусства. Уточнено содержание понятия «музыкально-просветительская деятельность» и раскрыты сущностные структурные компоненты подготовки будущего специалиста к указанной деятельности. Акцентируется внимание на том, что совместная музыкально-просветительская деятельность создает, реализует, обогащает, раскрывает музыкально-творческий потенциал ее участников.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, музыкально-просветительская деятельность, структурные компоненты.

SUMMARY

Kozhevnikova L. The music-educational activity in the context of the preparation of future teachers of music art.

The music-educational activity as an attribute of the spiritual culture and as a phenomenon of professional preparation of the future teachers of music art is determined by the necessity of the culture and creative development of a student, extension of his outlook, erudition, formation of selective attitude to the phenomenon of life.

The music-educational activity (MEA) is a process of conscious, active and purposeful relations between the teacher as an educator and the audience as an object of education. It is based on an independent position of the individual who chooses musical values and tends to spread musical-aesthetic knowledge in order to activate the spiritual development of a personality.

Structural components of young specialists' preparation for musical education are:

The motivational component is determined by the requirements, interests of a future teacher in this activity that lead to the necessity of its existence.

The notional component contains musical, psychology-pedagogical and common-artistic knowledge of a future specialist.

The operative component is based on the skills and knowledge of a future teacher, as well as on the forms and methods of the music-educational activity.

The control evaluative component includes self-discovery self-esteem and self-education of a future teacher's personality.

In the long run, learning the problem of young teachers' structural preparation for teaching music, we can make such a conclusion:

- *the music-educational activity is a process of conscious, active and purposeful relations between the teacher as an educator and the audience as an object of education;*
- *structural components of young specialists' preparation for musical education are motivational, notional, operative and control evaluative.*

Key words: *training, musical and educational activities, structural components.*

УДК 371.261

Ольга Корінна

Кіровоградська льотна академія
Національного авіаційного університету

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ МАЙБУТНІХ ПІЛОТІВ

Метою статті є виявлення найбільш оптимальних педагогічних умов організації комп'ютерного тестування майбутніх пілотів. У статті розглянуто зміст зазначених педагогічних умов і можливості їх реалізації у процесі професійної підготовки майбутніх пілотів. Доведено, що впровадження визначених педагогічних умов дає можливість об'єктивно, швидко і з мінімальними витратами часу оцінити обсяг та рівень знань курсантів; сприяє оптимізації й технологізації контролю знань майбутніх пілотів; позитивно позначається на професійній підготовці курсантів. Перспективою подальших наукових розвідок є створення комп'ютерної програми для дистанційного навчання майбутніх авіаційних фахівців.

Ключові слова: *педагогічні умови, комп'ютерне тестування, тестові завдання, контроль знань, критеріально-орієнтований тест, професійна готовність, оптимізація, технологізація, навчальний процес.*

Постановка проблеми. Реалії існуючої системи вищої освіти засвідчують протиріччя між зростаючим потоком нової інформації, яку необхідно засвоїти курсантам, і об'єктивним обмеженням часу, відведеним на її опанування. Цей факт обумовлює виникнення принципово нових завдань, в основі яких лежить передача курсанту деякого обсягу готової до використання інформації й потреба навчити його методам і засобам самостійного отримання знань, необхідних у майбутній професійній діяльності. Успішній реалізації даного завдання, на нашу думку, сприяє активне застосування тестових методик у процесі навчання, особливо на етапі контролю навчальних досягнень курсантів.

Метою статті є виявлення низки педагогічних умов організації комп'ютерного тестування майбутніх пілотів, дотримання яких сприятиме